

Na Gmail mu stále chodí e-maily.

Na účtu PayPal mu zůstalo 200 eur.

Na Flickru má stále galerii fotografií.

INTERNETOVÁ POZŮSTALOST

Při nahrávání fotografií, dokumentů a jiných dat do internetových úložišť asi málokdo přemýšlí nad tím, co se s tímto obsahem stane v případě jeho smrti nebo těžkého úrazu. Existuje nějaká cesta, jak předem zajistit zpřístupnění dat pozůstalým, nebo naopak jejich smazání?

CLAUDIO MÜLLER, RADEK KUBEŠ

Nakládat s pozůstalostí po prarodičích a obecně lidech, kteří ještě nežili naplno v digitálním věku, je relativně snadné – fotky, dokumenty a další písemnosti měli většinou uschovány u sebe doma. Jak ale získat fotografie, které si nebožtík ukládal na Flickr, zastavit přijímání e-mailů do jeho schránky na Gmailu a zrušit jeho facebookový profil? Získat fotky a důležité dokumenty a zastavit různé internetové služby může být dnes pro pozůstalé velmi těžké, ne-li zcela nemožné. Často totiž nemají ani nejmenší tušení, jaké on-line služby zemřelý využíval či zda nemá na různých účtech třeba ještě nějaké finance, a samozřejmě ani neznají přístupová hesla k těmto službám.

Podobně jako v dalších oblastech i v tomto ohledu se internetový svět dosti vymyká z právního rámce, který se pro vypořádání pozůstalosti používá v „reálném světě“. Je nesmírně obtížné a leckdy až nemožné kontaktovat provozovatele všech on-line služeb, které zemřelý využíval, a přesvědčit je, že jste jeho právoplatnými

dědici, a máte tedy právo nakládat i s jeho „digitální“ pozůstalostí. Navíc se samozřejmě bavíme o situaci, kdy je drtivá většina těchto služeb provozována poskytovateli se sídlem v zahraničí, u kterých byste těžko řešili i banálnější potíže s využíváním jejich produktů.

U některého majetku v digitální podobě řeší otázku pozůstalosti licenční podmínky, které je třeba odsouhlasit při nákupu. Typicky jde třeba o elektronické knihy nakoupené na Amazonu nebo o hudbu a filmy pořízené z iTunes. Tento majetek nemůže být převeden na jinou osobu, a to ani v rámci dědictví. Práva k jeho používání zaniknou při úmrtí osoby, která si jej pořídila. Problémem je, že většina lidí za svého života vůbec neřeší, co se s jejich digitálními aktivy stane v případě jejich úmrtí. Možná přitom namítnete, že to může být nebožtíkovi koneckonců jedno, ale pozůstalým může takový přístup způsobit mnoho nepříjemností. Rodinní příslušníci by si možná rádi stáhli fotky z internetového úložiště a uchovali si je na památku a jistě jim není zrovna při-

jemně, že třeba na Facebooku má jejich zesnulý příbuzný stále aktivní profil. Naštěstí už ale i poskytovatelé internetových služeb začínají na podobné situace myslet.

Pokud jde o digitální pozůstalost, najdeme na internetu tři různé typy provozovatelů on-line služeb. Ti z první skupiny s pozůstalými vůbec nic neřeší, rozumné firmy jim vycházejí vstříc v rámci příslušných zákonů, a pak je tu Google. Jako jeden z největších poskytovatelů on-line služeb nabídl Google již před několika měsíci nástroj, prostřednictvím kterého lze připravit určitá opatření pro případ smrti či vážného úrazu uživatele – jde o Správce neaktivních účtů. V rámci této služby lze určit, co se stane s vaším účtem Google v případě, že jej přestanete využívat. Nastavit si můžete časový limit neaktivity, upozornění, která budou zaslána nejdříve na vaše kontakty, a pak důvěryhodné osoby, kterým budou po vypršení všech termínů a upozornění vaše data zpřístupněna. Pokud si však nepřejete, aby se kdokoli dostal k vašim e-mailům, profilu na Google+, dokumentům na Disku Google či videím na YouTube, můžete se rozhodnout i pro automatické smazání všech dat a zrušení účtu.

Strastiplná cesta za daty

Služba Správce neaktivních účtů představuje nejjednodušší cestu, jak dát pozůstalým možnost získat vaše data, popřípadě jak po sobě uklidit všechny pozůstatky ve službách Googlu. Alternativní postup není pro pozůstalé vůbec jednoduchý. Museli by přímo kontaktovat Google, a to poštou nebo faxem, a mít přitom k dispozici osobní doklady nebožtíka, úředně ověřený překlad úmrtního listu do angličtiny a kompletní e-mailovou konverzaci se zesnulým. Vše je třeba poslat přímo do centrály Googlu v Mountain View. Ani v případě, že budete postupovat přesně podle požadavků Googlu, však není zaručeno, že se vám podaří k datům zesnulého dostat. Rozhodnutí závisí na Googlu.

Podobně složitý postup je bohužel standardem i u většiny ostatních poskytovatelů internetových služeb. Především pokud firma nemá lokální zastoupení, čeká vás nejen strastiplná, ale také velmi nákladná cesta, jak se k datům dostat. Všechny dokumenty, kterými budete zdůvodňovat svou žádost o zpřístupnění cizího účtu u internetové služby, totiž budou muset být přeloženy a úředně ověřeny. Úředně ověřené překlady úmrtního listu, dokladů a rozhodnutí o dědictví vás mohou přijít na několik tisíc

korun. Vše navíc můžete znásobit počtem internetových služeb, o kterých víte, že je zesnulý používal. Přitom vůbec není jisté, že vám nakonec budou data zpřístupněna. A nemusí jít jen o fotografie nebo e-maily. Pozůstalým může v rámci dědictví připadnout třeba i účet na PayPal nebo třeba u sázkové společnosti, na kterém mohou být nemalé finanční prostředky.

Překážkou v přístupu k e-mailům zesnulého mohou být i zákony na ochranu osobních dat, respektive způsob, jakým si je bude poskytovatel služby vykládat. Je pak klidně možné, že bude vaše žádost rovnou zamítnuta, s odkazem na listovní tajemství. Jiná je však situace, kdy v rámci dědictví získáte počítač zesnulého, ve kterém budou uloženy i e-maily. S těmi pak můžete nakládat stejně jako s korespondencí, kterou najdete třeba v psacím stole.

Smazání dat v případě úmrtí

Některé další internetové firmy, jako například portál Yahoo!, si nakládání s daty zesnulých uživatelů zjednodušují jejich kompletním smazáním. Konkrétně u Yahoo! se toto týká jak e-mailů ve schránce, tak i fotek na serveru Flickr. Přístup pozůstalým k obsahu Yahoo! v žádném případě neumožní. Také Apple přistupuje k digitálnímu dědictví velmi přímočaře: hudba, knihy nebo filmy pořízené prostřednictvím iTunes nemohou být převedeny na nikoho jiného. Mnoho právníků by s tímto výkladem vlastnictví zakoupeného obsahu asi nesouhlasilo, záleží však na tom, zda byste chtěli jejich soudní bitvu proti Applu financovat ze svého.

Specifickým případem je profil na Facebooku, který je po smrti jeho majitele možné tzv. zvěčnit. K takto zakonzervovanému účtu se nebude moci nikdo přihlásit ani jej zařadit mezi přátele. Obsah profilu (včetně fotek ad.) bude zachován a i nadále sdílen podle předchozího nastavení. Zvěčněné profily se přestanou zobrazovat mezi návrhy lidí, které možná znáte. O zvěčnění facebookového profilu mohou požádat příbuzní zesnulého na základě rodného a úmrtního listu zesnulého uživatele a úředního dokladu prokazujícího, že jste jeho zákonným zástupcem nebo dědicem. Facebook vám ale neumožní přístup k datům na profilu. Podobné dokumenty jako Facebook požaduje i Twitter, který pak na základě žádosti pozůstalých uzavře účet zesnulého a poskytne archiv jeho veřejných tweetů. Microsoft zpřístupní pozůstalým data v poštovní schránce nebo na SkyDrive za podobných podmínek, jaké si klade Google.

JAK OŠETŘIT PŘÍSTUP K DATŮM

POZŮSTALÍ

✓ **Zkontrolujte** digitální komunikaci (především e-maily), stejně jako běžné dopisy. E-maily mohou obsahovat důležité informace o internetových účtech a různých smlouvách.

✓ **Zrušte** všechny objednávky a rezervace v co nejkratší možné době a ukončete všechna předplatná on-line služeb. Ne všechna předplatná přitom bude možné ukončit ihned, podle konkrétní smlouvy bude možná nutné nechat vypršet uzavřený kontrakt.

✓ **Informujte** se u provozovatelů služeb využívaných zesnulým, na základě jakých dokumentů a zda vůbec vám umožní přístup k jeho uživatelskému účtu, abyste si mohli stáhnout data, převést finanční prostředky a účet uzavřít.

PŘEDBĚŽNÁ OPATŘENÍ

✓ **Připravte** plné moci pro vaše příbuzné, na základě kterých jim bude v případě vaší neschopnosti umožněno ukončit kontrakty a vypovědět smlouvy.

✓ **Určete** ve své závěti, kdo bude moci využívat vaše data – z on-line služeb i z počítače.

✓ **Sepište** seznam přístupových jmen a hesel k internetovým službám a uložte jej společně se závětí u notáře. Pamatujte na aktualizaci těchto údajů pokaždé, když u některého z účtů změníte heslo.

✓ **Alternativně uložte** všechna důležitá data a seznamy hesel v šifrovaném internetovém úložišti u některého z poskytovatelů, který má jasné podmínky pro sdělení přístupových údajů pozůstalým.

„Seznam.cz řeší podobné případy individuálně, na základě dokladů o úmrtí, ověření rodinné příslušnosti a vztahu k zemřelému. Také je nutné, aby účet zemřelého nebyl použit po době úmrtí. Tím by totiž vznikla pochybnost, zda daný účet opravdu patří zemřelému,“ sdělila nám Irena Zatloukalová, tisková mluvčí českého poskytovatele freemailových služeb.

Stále se však bavíme o účtech u internetových služeb, o kterých víte, že je zesnulý používal. Existuje ale nějaká možnost, jak vypátrat i další? V sousedním Německu existuje služba Columba, která se právě takovým pátráním po internetových účtech zesnulého zabývá. V přepočtu asi za 6 500 korun Columba zjistí, u jakých internetových služeb měl zesnulý uživatelské účty, a pokud jde o účty finanční, tak i jejich zůstatek. Pozůstalí se poté mohou rozhodnout, jak se zjištěnými informacemi naloží, zda chtějí účty převzít a získat z nich informace, nebo jestli je chtějí nechat smazat. Majitelům služby Columba se za tímto účelem podařilo získat ke spolupráci provozovatele platebních systémů, sociálních sítí, herních platforem, sázkových webů nebo poskytovatele multimediálních služeb. Celkem se jedná o více než 150 různých firem, drtivá většina z nich však působí v Německu.

Zjišťování účtů u zahraničních internetových služeb ani jednání s jejich provozovateli není ani pro Columbu snadné. Pomůže přitom jakákoli indicie, například v podobě e-mailové adresy zesnulého, kterou mohl velmi pravděpodobně používat jako přihlašovací jméno. Pátrání u zahraničních službách může trvat až tři roky, během kterých mají pozůstalí možnost sledovat stav a nově zjištěné informace prostřednictvím webového rozhraní. Někteří nereseriozni poskytovatelé placených internetových služeb se podobnému vyšetřování brání, především proto, že by po nich mohli pozůstalí požadovat vrácení uhrazeného předplatného.

Pátrejte na vlastní pěst

Pokud jste v rámci dědictví získali i počítač zesnulého, můžete se pustit do vlastního pátrání po jeho on-line účtech, ze kterých ná-

sledně převedete data nebo finanční prostředky a uzavřete je. Ještě předtím si ale dobře zdůvodněte, proč se do podobného pátrání pouštíte a zda by nebylo lepší zformátovat celý disk a odstranit tak všechna data předchozího uživatele.

Prvním problémem, který možná budete muset překonat, je heslo k uživatelskému účtu ve Windows. Pokud se vám nepodaří jej zjistit, můžete se pokusit o jeho reset. K tomu můžete použít například nástroj Wondershare LiveBoot 2012 z minulého Chip DVD. I když se však dostanete přes primární ochranu obsahu počítače, stále nemáte vyhráno.

Své pátrání byste měli samozřejmě začít v internetovém prohlížeči, kde by se mohly nacházet přihlašovací údaje k různým internetovým službám. Nejjednodušší přístup k nim poskytuje prohlížeč Gogole Chrome. Zde stačí jen otevřít nabídku »Nastavení« a v ní pak kliknout na »Zobrazit rozšířená nastavení«. V části »Hesla a formuláře« klikněte na »Spravovat uložená hesla«, a hned získáte přístup k přihlašovacím údajům, uloženým pro konkrétní internetové stránky a služby. Přehled přihlašovacích jmen a hesel najdete také ve Firefoxu. Otevřete si nabídku »Možnosti | Možnosti« a zde přejděte do části »Zabezpečení«. Pokud předchozí uživatel neochránil uložené údaje hlavním heslem, získáte k nim přístup po kliknutí na tlačítko »Zobrazit hesla«. Internet Explorer vám tak snadno hesla nevydá, budete muset použít speciální nástroj. Takovým je například zdarma použitelný program IE PassView (bit.ly/bxhbLR), který seznam internetových stránek, přihlašovacích jmen a hesel uložených v Internet Exploreru zobrazí. Při jeho stahování však musíte přesvědčit internetový prohlížeč i antivir, že se nejedná o škodlivý software.

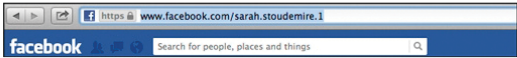
Na základě získaných internetových adres a uživatelských jmen i hesel budete moci nakládat s většinou on-line služeb, kromě takových, které vyžadují tzv. dvoufázové ověření identity uživatele. Pak se, podle konkrétního nastavení služby, neobejdete ještě bez telefonu zesnulého, na jehož číslo jsou formou SMS zasílány ověřovací kódy.

Žádost o zveřejnění

Použijte tento formulář, pokud chcete požádat o zveřejnění účtu zesnulé osoby. Přijmeme naši soustrast a vězte, že si vážíme vaši trpělivost a porozumění během tohoto procesu. Poznámka: pod hrozbou stíhání za vědomou lež berete na vědomí, že tento formulář je určen pouze pro nahlášení profilu Timeline zesnulé osoby, který má být zveřejněn.

Celé jméno zesulé osoby
Jak je uvedeno v účtu

Uveďte odkaz na profil Timeline, který se snažíte nahlásit, abychom mohli záležitost prošetřit. Někteří lidé mají stejné jméno, takže odkaz na profil Timeline nám pomůže najít tu správnou osobu. Odkaz na profil Timeline, který chcete nahlásit, získáte tak, že vyhledáte příslušný profil Timeline a potom zkopírujete adresu URL z adresního řádku prohlížeče.

Odkaz na profil Timeline, který chcete nahlásit

E-mailová adresa uvedená na stránkách účtu

Vztah k zesulé osobě

Nejblíže rodinní příslušníci (manžel/manželka, sourozenec, dítě)

Širší rodina (prarodič, teta, strýc, bratranec/sestřenice)

Nejde o rodinného příslušníka (přítel, spolupracovník, spolužák)

Kdy tato osoba zemřela?

+ Přidat rok

Doklad o úmrtí
např. odkaz (adresa URL) na nekrológ nebo novinový článek

Požadovaná akce

Zveřejnění účtu

Přidat důvěryhodný kontakt

Komu:

Vyberte data, která chcete s tímto důvěryhodným kontaktem sdílet

Jakmile váš účet přestane být aktivní, důvěryhodný kontakt bude moci po dobu 3 měsíců stahovat vaše data.

Vybrat vše

☐ +1	☐ Mail
☐ Blogger	☐ orkut
☐ Disk	☐ Panoramio
☐ Fotky Google+	☐ Profil
☐ Hangouts	☐ Stránky Google+
☐ Historie polohy	☐ Stream služby Google+
☐ Kalendář	☐ Voice
☐ Kontakty	☐ YouTube
☐ Kruhy Google+	

Telefonní číslo kontaktu

Abychom vaše údaje ochránili před neoprávněným přístupem, důvěryhodné kontakty budou k přístupu k vašim datům potřebovat ověřovací kód. Důvěryhodné kontakty tento ověřovací kód obdrží, až bude váš účet neaktivní.

Česká republika ▾

+420

+420

Zpět Další Zrušit

Oprávnění k přístupu: V případě služeb Googlu můžete přesně určit, kterému z vašich blízkých bude umožněno získat vybraná data.

Zveřejněný profil: Facebook profily zesnulých uživatelů neruší, pozůstalí však mohou požádat o tzv. zveřejnění, tedy zakonzervování profilu, ke kterému pak už nebude možné se přihlásit.

PLACENÁ INZERCE

Jako ve švýcarské bance

Podobně jako Google už i někteří další poskytovatelé internetových služeb řeší, jak naložit s daty uživatele, který se již z nějakého důvodu nemůže ke svému účtu přihlásit. Jednou takovou je i ve Švýcarsku provozované on-line úložiště SecureSafe (www.securesafe.com). Tato vysoce zabezpečená služba slouží k uchování důležitých dat a hesel, u kterých můžete určit, kdo a za jakých okolností k nim dostane přístup. Základní variantu služeb s možností uložit 50 hesel a 10 MB dat lze využívat zdarma, 250 korun měsíčně činí předplatné nejvyšší varianty se 100 GB prostoru na data a neomezeným počtem uložených hesel. V této nejvyšší variantě můžete určit až dvacet lidí, kteří mohou k vašim datům získat přístup. Zároveň lze přesně určit, jaká konkrétní data který z pozůstalých obdrží.

Jak vidíte, internetových služeb, které pamatují i na nejhorší okolnosti, není právě mnoho. Jestliže tedy chcete předem myslet na všechny alternativy, včetně smrti a těžkého úrazu, nejlepším způsobem, jak odkázat pozůstalým data a účty v internetových službách, je příložený listu s výpisem přihlašovacích jmen a hesel k závěti uschované u notáře.

RADEK.KUBES@CHIP.CZ

SPRÁVCE NEAKTIVNÍCH ÚČTŮ

Google jako jeden z mála poskytovatelů internetových služeb pamatuje i na situaci, kdy se uživatel z nějakého důvodu přestane připojovat ke svému účtu Google a využívat související služby. Nastavení této služby je velmi snadné. Začněte na adrese www.google.com/settings a zde v nabídce »Správa účtu« klikněte na odkaz »Zobrazit další informace a přejít k nastavení«. Přečtěte si informace na následující stránce a pokračujte tlačítkem »Nastavení«.

1 KONTAKTY Google vyžaduje zadání vašeho telefonního čísla, na které vám ihned zašle ověřovací kód (tzn. musíte zadat opravdu funkční telefonní číslo). Dále můžete zadat i několik alternativních e-mailových adres, na kterých se vás bude Google pokoušet kontaktovat.

2 ČASOVÝ LIMIT Podle vašeho nastavení bude váš účet Google prohlášen za neaktivní, pokud se k němu nepřihlásíte po dobu 3 až 18 měsíců. Před uplynutím této doby se vás Google samozřejmě bude opakovaně snažit kontaktovat.

3 KONTAKTNÍ OSOBY Dále můžete určit až deset důvěryhodných osob, které budou informovány o vaší neaktivitě. U každé z nich můžete také určit, zda získá přístup k vašim datům. Pokud ano, musíte kromě e-mailu zadat i telefonní číslo této osoby, na které bude odeslán kód zpřístupňující vaše data.

4 SMAZÁNÍ DAT Poslední volbou je nastavení automatického smazání veškerých dat přidružených k vašemu účtu Google poté, co budou vyčerpána všechna upozornění na neaktivitu účtu. Provedená nastavení pak uložíte tlačítkem »Aktivovat«.

Google

Správce neaktivních účtů

Co se s vaším účtem stane, když jej přestanete používat? Google vám dává na výběr. [Další informace](#)

Upozornění
Zadejte mobilní telefonní číslo, na které vám máme poslat upozornění předtím, než s vaším účtem provedeme jakoukoliv akci.
Můžete také přidat další e-mailovou adresu.

1

Přidat číslo mobilního telefonu (Požadováno)
E-mailová adresa
radek.kubes@gmail.com
Přidat e-mail

Časový limit
Nastavit časový limit účtu. Google vám **1 měsíc** před koncem této lhůty zašle upozornění.

Váš účet přestane být aktivní, pokud se do něj nepřihlásíte:

2

Informování kontaktů a sdílení dat
Přidejte si do účtu až 10 důvěryhodných přátel nebo členů rodiny, kterým máme zaslat oznámení v případě, že váš účet přestane být aktivní. Pokud chcete, můžete s nimi také sdílet data.

Přidat důvěryhodný kontakt
Nastavit v Gmailu automatickou odpověď

3

Smazání účtu (volitelné)
Máte-li zájem, můžete zvolit taková nastavení, aby, jakmile budou dokončeny všechny požadované akce, smazal Google váš účet za vás.
Všechna data přidružená k využívaným službám budou smazána, patří mezi ně také vaše veřejně sdílená data jako videa YouTube, příspěvky na Google+ nebo blogy na Bloggeru.
[Další informace](#)

4

Smazat můj účet

Aktivovat Správce neaktivních účtů je **deaktivován**